

**Курси підготовки до іспиту
на визначення рівня
володіння державною мовою
для виконання
службових обов'язків**

**Сухенко В. Г.,
кандидат філологічних наук,
доцент**

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ
зі стандартів державної мови

ІСПИТ 2.0

Оновлена процедура іспиту

для виконання службових обов'язків

30 хвилин

тривалість іспиту

іспитова робота

29 тестових
завдань

44
бали

1 завдання
на говоріння

19
балів

63
бали

ЛЕКСИЧНІ ПОМИЛКИ

Стилістично немотивований плеоназм

- На сьогодні у фірмах цінують креативну творчість.
- Наша сучасна модерна цивілізація звикла до комфорту.
- У кожного працівника є чимало потенціальних можливостей для досягнення успіхів.
- Особисто на мою думку.
- Підкорювати вершини заради свого власного успіху.

Корективи та поправки
остаточний результат
підсумковий результат

прейскурант цін
справжні факти
перша прем'єра

вільна вакансія

ставитися по відношенню до когось

ЛЕКСИЧНІ ПОМИЛКИ

Стилістично немотивоване багатослів'я

- Засідання проведемо у квітні місяці.
- У той же самий час відбудеться нарада.
- Працюємо упродовж усього періоду життя.

Уживання слів у невластивому значенні

- Вітаміни дуже корисливі для організму.
- Я рахую, що дане рішення вірне.
- Хочу задати Вам питання.
- Це приводить до жахливих наслідків.

ЛЕКСИЧНІ ПОМИЛКИ

Уживання слів, не властивих літературній українській мові

- Фірма приймає активну участь у різних міроприємствах.
- Прийняли рішення, не дивлячись на проблеми.
- Слідуючим виступить керівник закладом.
- Директор доручив заказати товар.

Порушення сполучуваності слів

Завдання 3. Позначте рядок, у якому порушено точність висловлювання

А Статті закону, які опрацював комітет, було включено до порядку денного засідання.

Б Відбудеться зустріч із заступником директора, якого призначили за результатами конкурсу.

В Ми попросили членів комісії висловити пропозиції, які стосуються результатів перевірки.

Г Наказ містить інформацію про матеріальну допомогу, яку вам призначили.

КУЛЬТУРА МОВИ

Точність мовлення

Спілкування можливе не лише завдяки тому, що співрозмовники говорять однією мовою, а й тому, що за кожним словом обидві сторони бачать один і той же предмет реальної дійсності, однакові об'єктивні зв'язки, тобто називають предмети, явища, процеси точно.

Неправильний порядок слів у реченні

3.1. Позначте речення, у якому порушено точність висловлювання:

А Рівнозначна посада - це посада державної служби, яка належить до однієї підкатегорії посад державної служби.

Б Поліція в Україні є органом влади, який забезпечує охорону прав і свобод людини, протидіє злочинності, підтримує безпеку і порядок.

В Посадовець не змінив свого ставлення до проблем відшкодування матеріальних збитків, які пов'язані з неправильним оформленням документів.

Г У діловій сфері поступово утверджується виразно індивідуалізоване мовлення, яке розкриває сутність особистості, її інтелект, культуру, освіченість.

КУЛЬТУРА МОВИ

Неправильний порядок слів у реченні

5.2. Позначте речення, у якому порушено точність висловлювання:

А Кожен відвідувач сервісного центру отримає цінний подарунок, фото якого розмістять на офіційному сайті.

Б Під час укладання ділового листа потрібно уникати слів, які передають надлишкову інформацію.

В Наказ або розпорядження може скасувати керівник, який його видав, а також керівник вищого рівня.

Г Працівники, які виконали умови контракту, мають право на отримання матеріальної допомоги.

КУЛЬТУРА МОВИ

Узгодження другорядних членів речення

3.2. Позначте речення, у якому порушено точність висловлювання:

А Організатори попросили нас роздрукувати свої списки учасників.

Б Міжнародна лабораторія розробила свої алгоритми аналізу даних.

В Фермерське господарство відкрило свої магазини по всій Україні.

Г Учасники програми матимуть змогу подавати свої проєкти на конкурс.

КУЛЬТУРА МОВИ

Узгодження другорядних членів речення

5.3. Позначте речення, у якому порушено точність висловлювання:

А Із 2015 року фахівці компанії напрацьовують та вдосконалюють способи проведення рекламних кампаній.

Б Після закінчення школи у липні 1999 року вступила до Київського політехнічного інституту на педагогічний факультет.

В У 1996 році пішла до першого класу загальноосвітньої школи № 2 з поглибленим вивченням іноземних мов міста Києва.

Г Гарантійний лист як неофіційна угода лише підтверджує намір виконати умови контракту на належному рівні.

КУЛЬТУРА МОВИ

Заміна прямої мови непрямою

3.3. Позначте речення, яке правильно передає зміст прямої мови: Промовець зауважив: «Мені важливо знати, як моя робота вплине на розвиток подій».

А На думку промовця, важливо знати, як моя робота вплине на розвиток подій.

Б Промовець зауважив, що важливо знати, як моя робота вплине на розвиток подій.

В Промовець зауважив, що йому важливо знати, як його робота вплине на розвиток подій.

Г Промовець зауважив, що мені важливо знати, як його робота вплине на розвиток подій.

КУЛЬТУРА МОВИ

Заміна прямої мови непрямою

5.6. Позначте речення, яке правильно передає зміст прямої мови: Співробітник пропонує мені: «Використай мої напрацювання».

А Співробітник пропонує, щоб я використав мої напрацювання.

Б Співробітник пропонує мені використати мої напрацювання.

В Співробітник пропонує, щоб я використав свої напрацювання.

Г Співробітник пропонує мені використати його напрацювання.

КУЛЬТУРА МОВИ

Неправильна координація підмета й присудка

Ви правильно говорила про це у своєму виступі.
Сьогодні проголосували меншість депутатів.

Неправильна побудова однорідного ряду

До відділу кадрів прийшли працівники із заявами,
резюме, документами та автобіографіями.

Відрив підрядного речення від пояснювального слова

Я порадив колегам бути уважнішими в доборі ілюстрацій, що працюють у другу зміну.

ІНШОМОВНІ СЛОВА

Останнім часом в українську мову потрапляє безліч слів іншомовного походження. Це одна з ознак того, що мова живе та розвивається, але не всі встигають дізнатися значення нових слів й іноді припускаються помилкового слововживання. Частина запитань тестування буде присвячена саме таким словам...

7. Доберіть до іншомовних слів (1-4) українські відповідники (А-Е):

1 консолідувати

2 реалізувати

3 демонструвати

4 девальвувати

А започаткувати

Б об'єднати

В обмежити

Г показати

Д знецінити

Е втілити

ІНШОМОВНІ СЛОВА

7.1. Доберіть до іншомовних слів (1-4) українські відповідники:

1 компенсувати	А узгоджувати
2 коригувати	Б відшкодовувати
3 концентрувати	В накопичувати
4 координувати	Г зосереджувати
	Д спрямовувати
	Е виправляти

7.2. Доберіть до іншомовних слів (1-4) українські відповідники:

1 консенсус	А тотожність
2 інцидент	Б спостереження
3 субординація	В підпорядкування
4 апатія	Г згода
	Д випадок
	Е байдужість

ІНШОМОВНІ СЛОВА

7.3. Доберіть до іншомовних слів (1-4) українські відповідники:

- 1 креативний
- 2 інтенсивний
- 3 ординарний
- 4 релевантний

- А посилений
- Б незалежний
- В відповідний
- Г творчий

- Д скасований
- Е звичайний

11.4. Доберіть до іншомовних слів (1-4) українські відповідники:

- 1 преференція
- 2 адаптація
- 3 бюджет
- 4 віраж

- А кошторис
- Б поворот
- В перевага
- Г чинник

- Д вимога
- Е пристосування

ІНШОМОВНІ СЛОВА

11.5. Доберіть до іншомовних слів (1-4) українські відповідники:

1 форсувати	А погоджувати
2 конденсувати	Б створювати
3 координувати	В пришвидшувати
4 диференціювати	Г заохочувати
	Д розрізнявати
	Е нагромаджувати

11.6. Доберіть до іншомовних слів (1-4) українські відповідники:

1 лаконічний	А пригнічений
2 ілюзорний	Б поважний
3 ідентичний	В гордий
4 імпозантний	Г примарний
	Д однаковий
	Е стислий

УКРАЇНСЬКІ ВІДПОВІДНИКИ ДО ІНШОМОВНИХ СЛІВ

Запозичене слово	Українські відповідники
абсолютний	цілковитий, повний
аграрний	земельний
аеропорт	летовище
актуальний	важливий (злободенний)
алфавіт	абетка (азбука)
аномалія	відхилення
апелювати	звертатися
аплудисменти	оплески
аргумент	доказ
бібліотека	книгозбірня
біографія	життєпис
вертикальний	прямовисний
візит	відвідини
вокзал	двірець
галстук	краватка
гіпотетичний	здогадний, домислений
горизонтальний	поземний

УКРАЇНСЬКІ ВІДПОВІДНИКИ ДО ІНШОМОВНИХ СЛІВ

дебати	обговорення
девальвація	знецінювання, знецінення
деградація	занепад
деструктивний	руйнівний
дефект	вада, хиба, недолік
директива	настанова, вказівка, наказ
дискомфорт	незручність
дискусія	обговорення
дистанція	відстань
дистилювати	очищувати
дистриб'ютор	розповсюджувач
диференціація	розподіл
домінувати	панувати, переважати
екватор	рівноденник
еквівалент	відповідник
екстремний	негайний, спішний, невідкладний
електорат	виборці
епоха	доба

УКРАЇНСЬКІ ВІДПОВІДНИКИ ДО ІНШОМОВНИХ СЛІВ

журнал	часопис
ігнорувати	нехтувати, легковажити
ілюмінація	освітлення
іманентний	властивий, притаманний
імідж	образ
імітація	уподібнення
інвестиція	вкладення
індиферентність	байдужість
індустрія	промисловість
інертний	млявий, байдужий
інтервенція	втручання, вторгнення
інтернаціональний	міжнародний
карта	мапа
коаліція	об'єднання
комерційний	торговельний
компенсація	компенсація
конденсувати	збирати, скупчувати, нагромаджувати

УКРАЇНСЬКІ ВІДПОВІДНИКИ ДО ІНШОМОВНИХ СЛІВ

конкурент	суперник
конкурс	змагання, суперництво
консенсус	згода
консолідувати	об'єднувати, згуртовувати
контракт	договір
конфронтація	протистояння
концентрація	зосередження, скупчення
корективи	поправки
кредитор	боргувальник, позикодавець
куліси	лаштунки
легітимний	законний
лімітувати	обмежувати
маклер	посередник
маркетинг	торгівля
менеджмент	управління
менеджер	управлінець
меридіан	південник

УКРАЇНСЬКІ ВІДПОВІДНИКИ ДО ІНШОМОВНИХ СЛІВ

модель	зразок, взірець
модернізація	оновлення
нюанс	відтінок
оригінал	першотвір
паритет	рівність
площа	майдан
плюралізм	множинність
полюс	бігун
потенційний	можливий
прайс-лист	цінник
претензія	домагання, нарікання
преференція	пільга, перевага
преціозний	витончений, манірний
провайдер	постачальник
прогрес	поступ
пролонгований	продовжений
промоутер	штовхач, просувач
процент	відсоток

УКРАЇНСЬКІ ВІДПОВІДНИКИ ДО ІНШОМОВНИХ СЛІВ

радикальний	докорінний, рішучий
ранг	звання
раціонально	доцільно
резерв	запас
резолюція	рішення, ухвала, постанова, розпорядження, висновок
резонанс	відголос
ренесанс	відродження
рентабельний	дохідний
референт	помічник
реформа	перетворення, перебудова
ротація	зміна, чергування
сервіс	обслуговування
симпозіум	засідання
симптом	ознака
спікер	речник
спічрайтер	складач промов
стагнація	застій

УКРАЇНСЬКІ ВІДПОВІДНИКИ ДО ІНШОМОВНИХ СЛІВ

стенографія	скоропис
сфера	царина
толерантність	терпимість
трансформація	перетворення
тротуар	хідник
фактичний	справжній, дійсний
фарфор	порцеляна
феномен	явище
фіаско	невдача, провал
фікція	вигадка
фон	тло
фонтан	водограй
форум	зібрання
фотокартка	світлина
фундатор	засновник
чемодан	валіза
шоу	видовище

У завданнях 10-14 оберіть один правильний варіант слововживання, позначений буквами А, Б, В або Г

Національний виставковий центр України запрошує всіх охочих ознайомитися з новою експозицією головного павільйону «Україна майбутнього», 10____ за Указом Президента України, яка розповідає про 11____ та економічний потенціал нашої держави, її соціальну та 12____ політику. В експозиції понад 3000 експонатів, які представили підприємства, організації, установи нашої держави, що працюють у сучасних економічних 13____. У створенні експозиції взяли участь 14____ всі міністерства й відомства, облдержадміністрації України та держадміністрація міста Києва.

10	А	створеною	Б	виданою	В	відтвореною	Г	виготовленою
11	А	інтегральний	Б	інтелігентний	В	інформативний	Г	інтелектуальний
12	А	гуманістичну	Б	гуманну	В	гуманітарну	Г	гуманізовану
13	А	чинниках	Б	умовах	В	явищах	Г	причинах
14	А	майже	Б	мимоволі	В	принаймні	Г	повсякчас

У завданнях 10-14 оберіть один правильний варіант слововживання, позначений буквами А, Б, В або Г

Лист-прохання

Лист-прохання - 10___ офіційної ділової переписки. Необхідність його використання виникає в різних ситуаціях, але 11___ лист-прохання завжди з єдиною метою - із проханням надати якусь послугу. Спектр прохань у листі може бути різний. Це може бути виділення коштів, сприяння у вирішенні питання, надання 12___, узгодження будь-яких дій, надання довідки, відомостей тощо. Офіційного стандарту написання листа-прохання 13___, але все ж існують негласні шаблони, що спрощують його складання і виділяють з-поміж іншої службової документації, 14___ його при цьому офіційним документом.

10	А	наклад	Б	різновид	В	напрямок	Г	напрям
11	А	записують	Б	відкладають	В	укладають	Г	списують
12	А	послуг	Б	заслуг	В	нагород	Г	винагород
13	А	не передбачено	Б	не позначено	В	не відзначено	Г	не показано
14	А	відставляючи	Б	ставлячи	В	покидаючи	Г	залишаючи

Прочитайте текст. Для пропусків (20-24) доберіть варіанти відповідей (А-З). Три варіанти відповіді зайві

Суб'єкт декларування зобов'язаний **20**____, у яких у нього або членів його сім'ї відкриті будь-які за типом рахунки та зберігаються кошти або інше майно в індивідуальних банківських сейфах. Необхідно врахувати, що номер рахунку в банківській чи фінансовій установі має **21**____ та структурі. Також варто зауважити, що **22**____ не є номером рахунку. Відповідно, у декларації зазначають номери рахунків, до яких такі картки видані, і не зазначають номерів самих банківських карток. Звертаємо вашу увагу, що у разі наявності на рахунках у банківських або інших фінансових установах **23**____, ці кошти потрібно декларувати у розділі 12 «Грошові активи». Для правильного **24**____ та залишки коштів на них рекомендуємо звертатися до банківської або іншої фінансової установи, де вони відкриті.

- А** відображення відомостей про наявні рахунки
- Б** задекларувати банківські або інші фінансові установи
- В** особливості у вигляді
- Г** набір цифр на банківській картці
- Д** платіжних карток будь-якого типу
- Е** способу декларування інформації
- Ж** оприлюднити фінансову установу
- З** грошових коштів суб'єкта декларування або членів його сім'ї

Прочитайте текст. Для пропусків (20-24) доберіть варіанти відповідей (А-З). Три варіанти відповіді зайві

Культурна дипломатія

Культурна дипломатія стає дедалі більш важливим інструментом презентації країн на міжнародній арені **20**____. 10 листопада 2020 р. відбувся перший Міжнародний форум культурної дипломатії, який організував Український інститут у співпраці з Міністерством закордонних справ України. **21**____ - культурна дипломатія в часи криз, загроз та невизначеності. Форум зібрав провідних фахівців з України та семи інших країн: Великої Британії, Австрії, США, Литви, Чехії, Бельгії і Туреччини. Трансляція охопила 72000 користувачів. На подію зареєструвалися 900 людей, **22**____ за підсумками форуму. Генеральний директор Українського інституту Володимир Шейко зауважив, що кількість глядачів, **23**____, свідчить про суттєве розширення поля культурної дипломатії як дисципліни й практики. Важливо, що форум відбувається у такий час, коли потрібно гуртуватися, розмовляти й допомагати одне одному **24**_____.

- А** у фокусі цьогорічного форуму
- Б** знайти відповідь на спільні виклики
- В** щоб заявити про участь
- Г** щоб отримати додаткові матеріали
- Д** які зареєструвалися для участі у форумі

- Е** які організували форум
- Ж** засобами культури
- З** внаслідок впливу соціуму

УСНА ЧАСТИНА

Усна частина іспиту для виконання службових обов'язків триває до 10 хвилин

Покрокова інструкція:

1. Натисніть на покликання «**Монолог**», а далі - «**Розпочати обмежений за часом іспит2**».
2. Прочитайте завдання, кілька хвилин підготуйтеся до виголошення монологу.
3. Натисніть кнопку «Увімкнути камеру», коли будете готові виголосити монолог. На екрані Ви побачите власне зображення та зможете підготуватися до запису, виконуючи такі правила:
 - ваше обличчя має бути повністю видно;
 - ваші очі мають бути спрямовані на пристрій відеозапису понад 90% від загального часу мовлення;
 - ви не повинні читати текст.

УСНА ЧАСТИНА

4. Натисніть «Увімкнути запис». Ваше зображення з камери зникне, а на екрані монітора з'явиться лише червона кнопка «Завершити запис».

Виголосіть монолог

(оптимальна тривалість **2-4 хвилини**).

5. Натисніть червону кнопку «Завершити запис», коли закінчите відповідь.

Після успішного завантаження Ви побачите записаний відеофайл і зможете переглянути його. Якщо відеофайл виявиться дуже великим, а з'єднання з інтернетом повільним, то браузер може повідомити, що сторінка не відповідає. Натискайте «Зачекати» (можливо, кілька разів), доки сторінка не передасть файл на сервер.

УСНА ЧАСТИНА

Також записаний файл можна побачити в електронному кабінеті претендента у вкладці «Прогрес» - останнє завдання має бути з покликанням на файл. Це покликання свідчить, що запис вдалося зберегти.

Якщо Ви не побачили записаний відеофайл у кінці виконання цього завдання (або в електронному кабінеті), то зверніться відразу до інструктора!

6. Після виконання завдання цієї частини іспиту натисніть угорі кнопку «**Завершити іспит**», а тоді кнопку «**Так, завершити іспит**».

!!! Звертаємо увагу, що в системі іспитування наявні елементи комбінованого прокторингу: це дає змогу оцінювати мовленнєві навички претендентів і контролювати дотримання правил доброчесності. Ознаки грубого порушення Порядку проведення іспитів на рівень володіння державною мовою, а саме правил виконання завдань усної частини, є підставою для екзаменаторів оцінити таку відповідь «негативно», виставляючи за всіма критеріями «0».

УСНА ЧАСТИНА

Із запропонованих тем виберіть одну й висловіть своє бачення та обґрунтуйте позицію.

Обсяг висловлювання має становити 15-20 речень

Зразок іспитової роботи

1. В умовах кардинальних змін у світі актуальність проблем міжнародної співпраці постійно зростає. Від статусу держави на міжнародній арені залежать розв'язання проблем світового співтовариства та добробут громадян. Від чого, на Вашу думку, залежить міжнародний престиж держави?

2. У народі кажуть: не все те золото, що блищить. Ми часто женемося за красивим, а коли отримуємо бажане, не дістаємо від того насолоди. Яка ж краса справжня?

УСНА ЧАСТИНА

Із запропонованих тем виберіть одну й висловіть своє бачення та обґрунтуйте позицію.

Обсяг висловлювання має становити 15-20 речень

Зразок тренажерів

- 1. Багато молодих людей у світі не цікавляться політикою, не беруть участі в житті громади, не ходять на вибори. Така проблема є і в Україні. Чи це означає, що сучасна молодь пасивна? Висловіть своє бачення цієї проблеми.*
- 2. Ми живемо у світі прогнозів: прогноз погоди, прогноз курсу акцій, прогноз результатів опитування та ін. Спробуйте спрогнозувати, якими будуть світ і наша держава в майбутньому? Через 10 років, а може, і через 100?*
- 3. «Держава повинна...» Ці слова часто можна почути як із вуст пересічного громадянина, так і від високопосадовця. То що ж, на Вашу думку, повинна держава робити чи не робити?*

УСНА ЧАСТИНА

Акцентуаційні норми (наголос)

вида́ння

визво́льний

вимо́га

ви́падок

ви́трата

відвезті́

відвести́

де-ю́ре

діало́г

добові́й

дові́дник

УСНА ЧАСТИНА

Акцентуаційні норми (наголос)

на́скрізний

но́вий

обі́цянка

обра́ннє

одина́дцять

одно́разовий

озна́ка

опто́вий

перевезті́

перене́сті

УСНА ЧАСТИНА

Акцентуаційні норми (наголос)

стові́дсòтковий

текстóвий

тризуб

украї́нський

уподóбання

урочі́стий

усере́дині

фахові́й

фено́мен

Дякую за
співпрацю!

Бажаю успіхів!